

Istraživanje ljudskih gubitaka u ratu u Republici Hrvatskoj

Vojna operacija Oluja i poslije – preliminarni rezultati

Načela istraživanja

- cilj je programa omogućiti dostupnost podataka o stradalima i nestalima u ratu na Hrvatskoj, pomoću jedinstvenog i provjerljivog popisa
- istraživanje se provodi po načelu nepristranosti, provjeravanja te usporedbe različitih podataka iz svih dostupnih izvora
- identitet osobe te okolnosti smrti smatraju se potvrđenim ako podaci dolaze iz tri neovisna izvora
- tipovi izvora koji se koriste pri analizi: popisi žrtava, fotografije spomenika, obdukcijски nalazi, osobni dokumenti, rodni/vjenčani/krsni/smrtni listovi, dozvole za sahranu, fotografije žrtava, otpusna pisma, osmrtnice, rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom, rješenja u svrhu ostvarivanja različitih prava, vojne knjižice, optužnice i presude domaćih sudova i ICTY-a, monografije, novinski članci
- trenutno u našoj bazi postoji 42609 dokumenta, od kojih je 8406 upitnika ispunjenih s svjedocima
- trenutno je bazi registrirano 21813 potencijalnih ili stvarnih žrtava
- istraživanje se provodi u sklopu REKOM – mreže pomirenja

Specifičnosti dokumentiranja žrtava Oluje

PRISTUP

- integralan pristup:
 - teritorijalni princip je multipliciran (Sektor Sjever, Sektor Jug, BiH)
 - uključuje širi vremenski raspon: 25.07.1995. - 14.01.2001.
 - stradanja i zločini koji su uslijedili nakon VRO Oluja
 - vojne akcije koje su prethodile i koje su uslijedile nakon VRO Oluja
- popis uključuje žrtve čija se smrt može dovesti u vezu s Olujom i njezinim posljedicama
- popis ne uključuje stradanja za koja je eksplicitno dokazano da nisu u vezi s Olujom: osobe koje su stradale od mina, nesretnih slučajeva, te bolesti
- radi se o višedimenzionalnom pristupu koji kombinira i uključuje više ključeva
- žrtve su razlučene u sljedeće grupe kvalifikacija:

Opće razlikovanje:

Tablica I. Potvrđene i djelomično potvrđene žrtve

Tablica II. Nisu žrtve rata

Tablica III. Nepotvrđene žrtve – osobe za koje nedostaju izvori da bi se potvrdio identitet i/ili stradanje, a najčešće imaju jedan izvor

Tablica IV. Osobe s prebivalištem u / građani SR Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) ili BIH, objavljene od strane FHP-a, ili u Bosanskoj knjizi mrtvih, dokumentirane i od strane *Documente*

Vremensko/sadržajno razlikovanje:

- Prije VRO Oluja (25.07.1995. – 03.08.1995.)
- Operacija Ljeto '95. (25.07.1995. - 01.08.1995.)
- VRO Oluja (04.08.1995. – 09.08.1995.)
- Nakon VRO Oluja (10.08.1995. – 14.01.2001.)
- Bitka za Bosansko Grahovo (12.08.1995. - 17.08.1995.)
- Operacija Maestral (23.08.1995. - 16.09.1995.)
- Operacija Una (18.09.1995. - 19.09.1995.)
- Operacija Južni potez (09.10.1995. - 11.10.1995.)

Informacije koje opisuju osobu i stradanje

Osoba: Ime, prezime, spol, ime oca, ime majke, datum rođenja, mjesto rođenja, županija prebivališta, mjesto prebivališta, državljanstvo, nacionalnost, **institucija i broj traženja osobe**, status, **oružana snaga**

Događaj (stradanje): županija stradanja, lokacija stradanja, mikrolokacija stradanja, tip stradanja, datum stradanja

Izvori

Osim standardnih izvora, za dani opseg istraživanja bitni su:

- Izvještaj *Vojna operacija "Oluja" i poslije* (Hrvatski Helsinški odbor za ljudska prava, 2001.);
- popisi i istraživanja Fonda za humanitarno pravo (Beograd) te Bosanske knjige mrtvih;
- popisi udruženja "SUZA" - Udruženje porodica poginulih i nestalih lica, Dokumentaciono informacioni centar – Veritas;
- izvještaji lokalnih ŽDO-a;
- izvještaji patologa (npr. Pojašnjenje Tužiteljstva o identitetu načinu stradanja žrtava, predmet Gotovina, Čermak, Markač)

Brojke

- broj analiziranih jedinstvenih dokumenata: 3907
- analizirani procesi za naknadu (ne)materijalne štete: 29
- broj analiziranih tužbi, optužnica i presuda: 54*
- broj dokumenata koji sadrže intervju s svjedokom: 1677

*Do sada su za zločine počinjene od strane pripadnika HV-a i MUP-a RH tijekom i nakon VRA "Oluja" procesuirani: **Zločin u Prokljanu i Mandićima, Zločin u Kijanama, Zločin u Gruborima i Ramljanima.**

Izvori

Problemi:

- nedostatak izvora s točnim i sveobuhvatnim podacima
- nedostatak svjedoka s pouzdanim informacijama
- nemogućnost nedvojbenog utvrđivanja identiteta žrtve (tzv. dvostruki zapisi)
- kada je nedvojbeno ustanovljena smrt, u velikom broju slučajeva nisu jasne okolnosti i vrsta stradanja
- nemogućnost transparentnog prezentiranja problema (alternativne, kontradiktorne informacije, narativi, popisi izvora)

Rezultati

Ukupno je objavljeno 2654 osoba.

Tablica I. Potvrđene i djelomično potvrđene žrtve (**2353 osoba**)

Tablica II. Nisu žrtve rata (**126 osoba**)

Tablica III. Nepotvrđene žrtve – osobe za koje nedostaju izvori da bi se potvrdio identitet i/ili stradanje, a najčešće imaju jedan izvor (**113 osoba**)

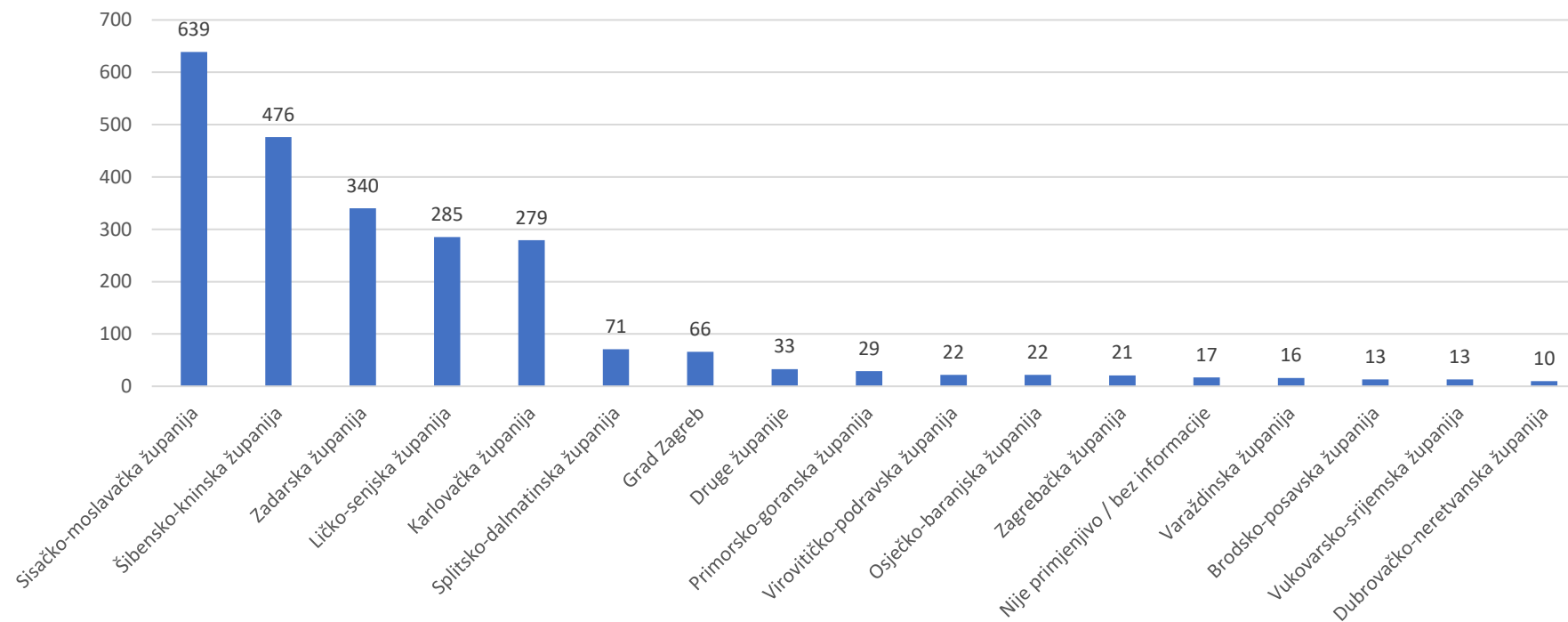
Tablica IV. Osobe s prebivalištem u / građani SR Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) ili BiH, objavljene od strane FHP-a, ili u Bosanskoj knjizi mrtvih, dokumentirane i od strane *Documente* (**62**)

- **1571** osoba – nedvojbeno utvrđen identitet, tip i okolnosti stradanja
- **781** osoba – djelomično utvrđene okolnosti stradanja

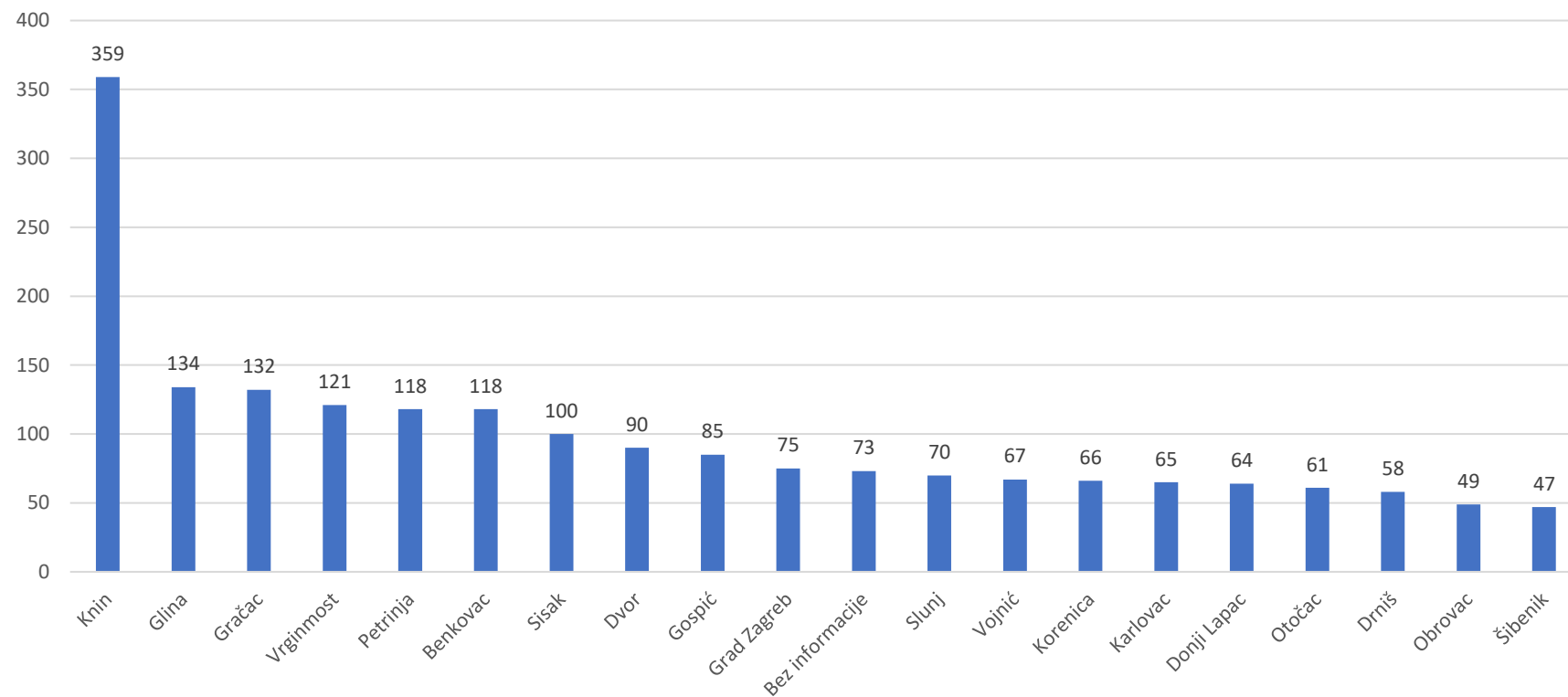
Puna potvrđenost:

- 1122 žrtve srpske nacionalnosti (od 1747) – 64 %
- 449 žrtve hrvatske nacionalnosti (od 466) – 96 %

Žrtve prema županiji prebivališta

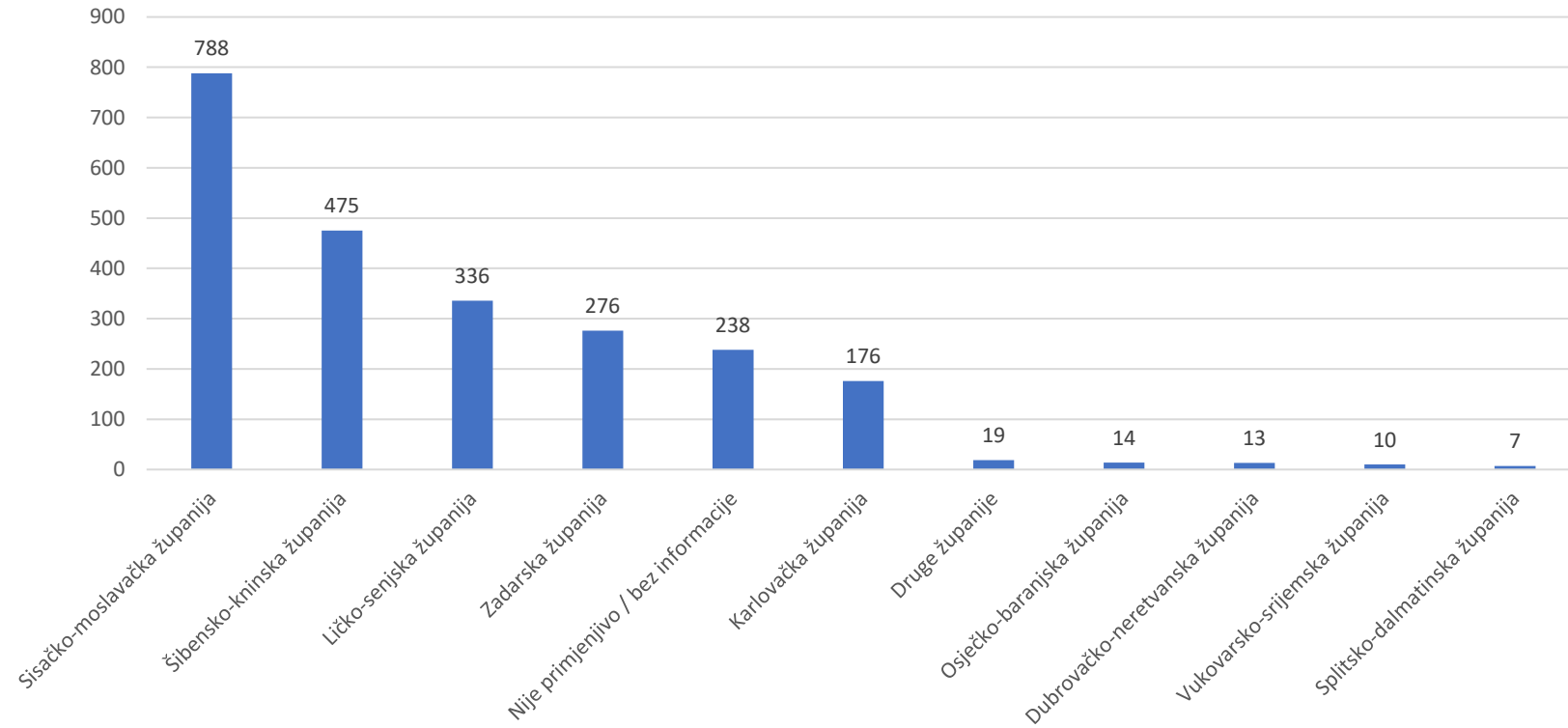

Žrtve prema općini prebivališta*

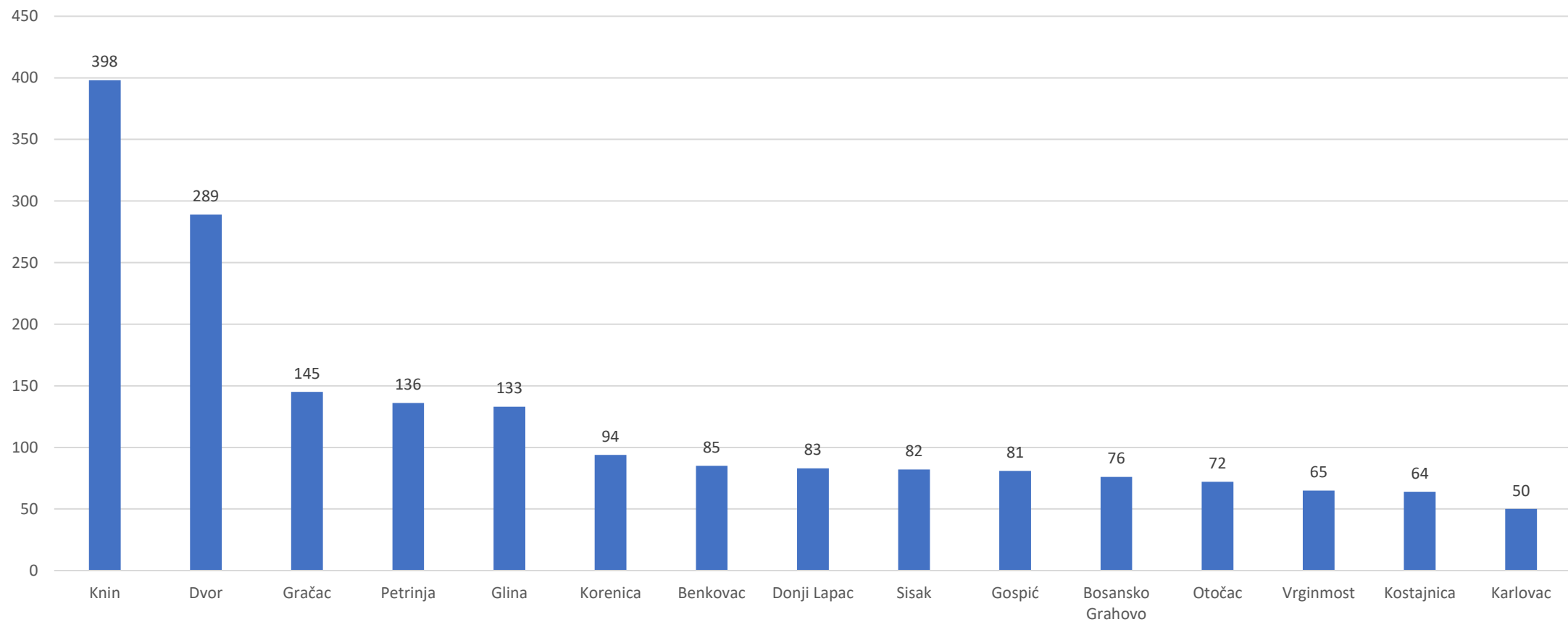

*Prikazano je prvih 20 općina od ukupno 88. Grad iz kojeg dolazi najveći broj žrtava jest Knin (66).

Žrtve prema županiji stradanja

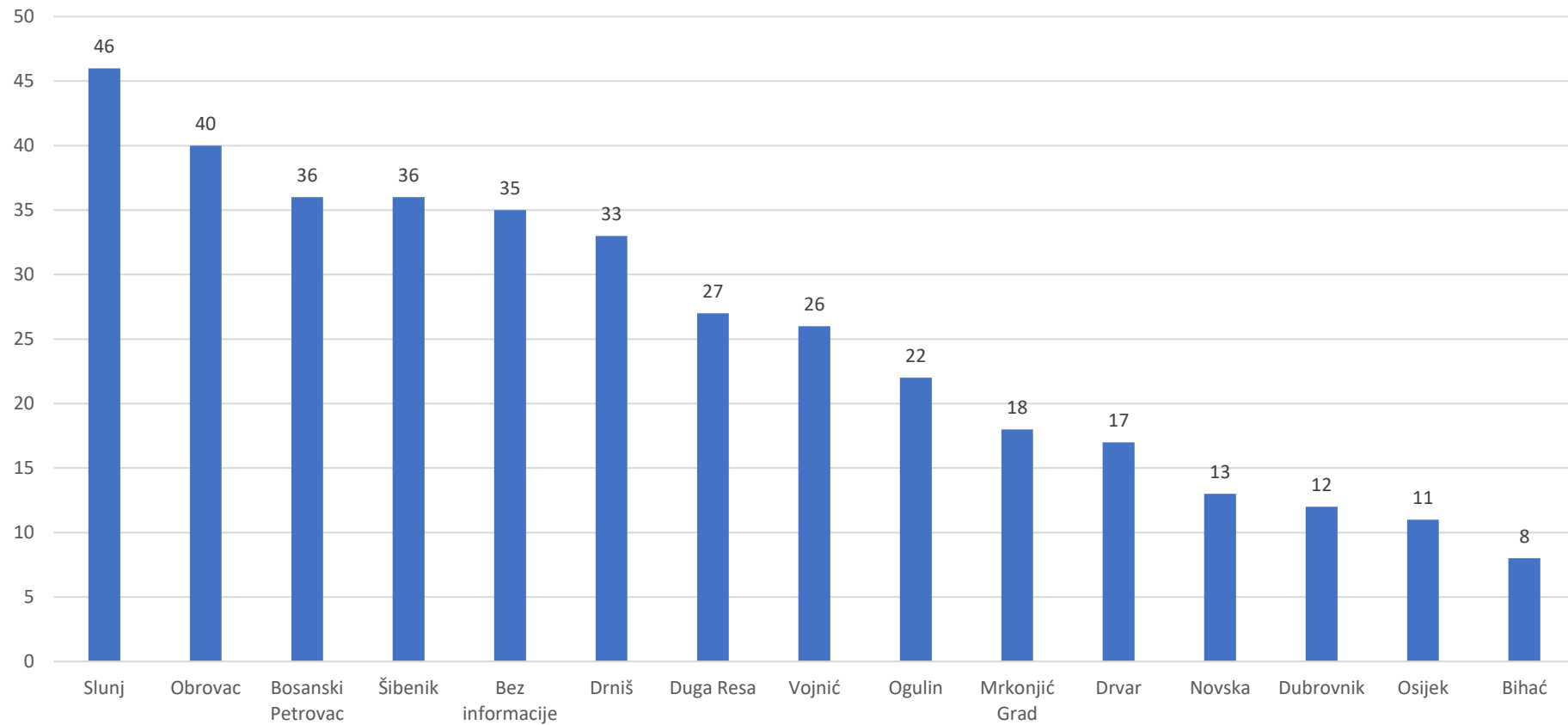

Žrtve prema općini stradanja, 1. dio

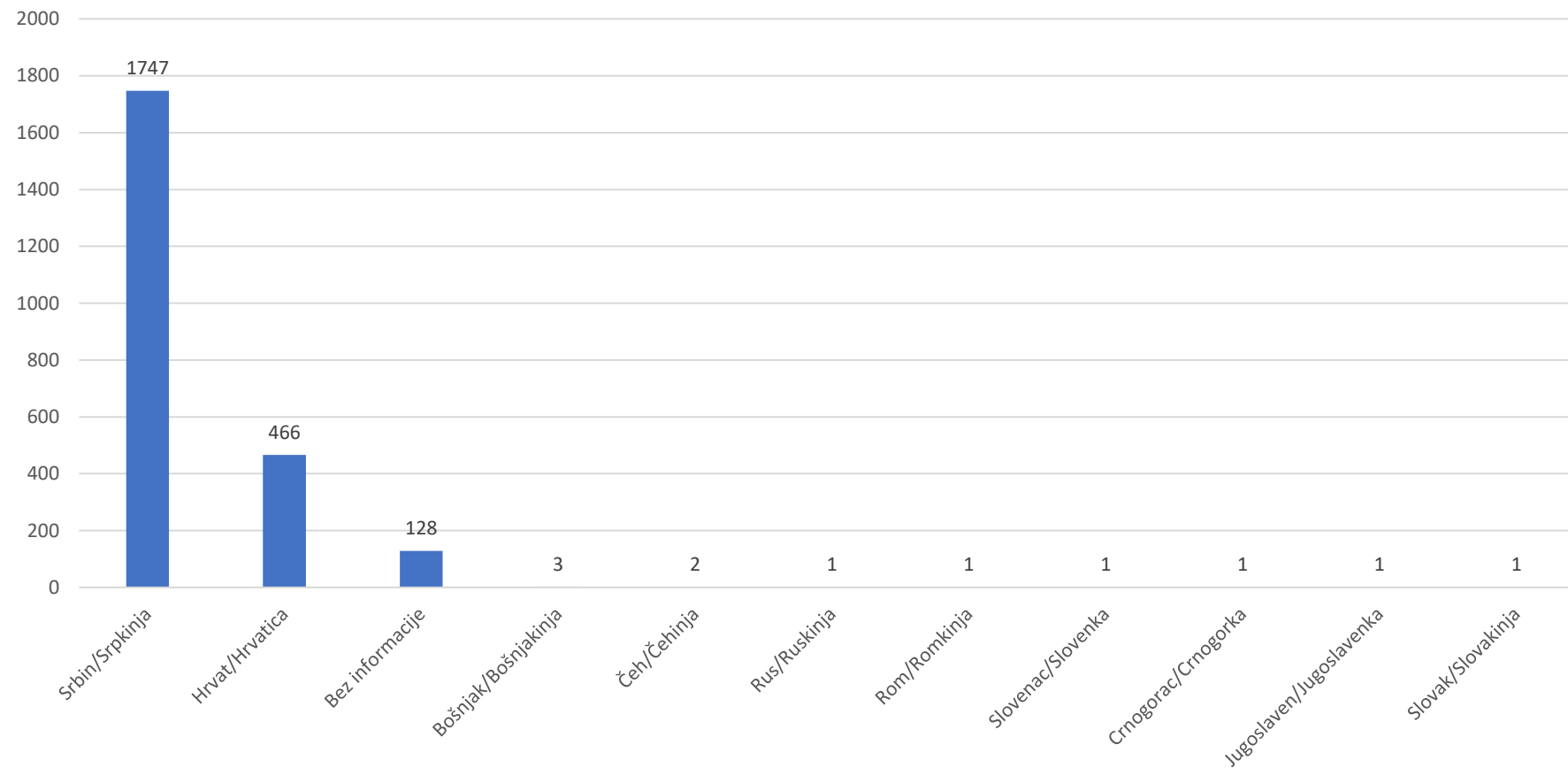

Grad u kojem je stradao najveći broj osoba jest Dvor (116).

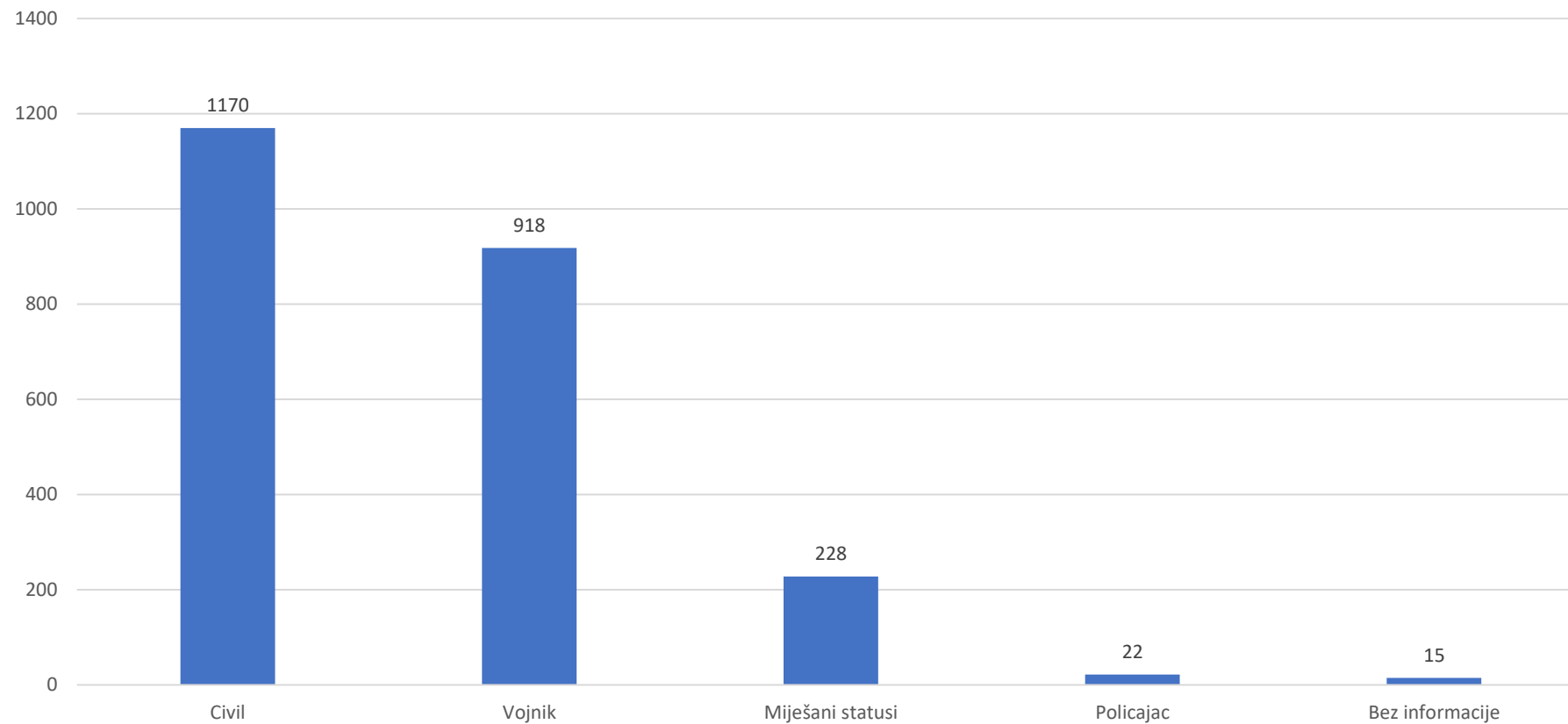
Žrtve prema općini stradanja, 2.dio

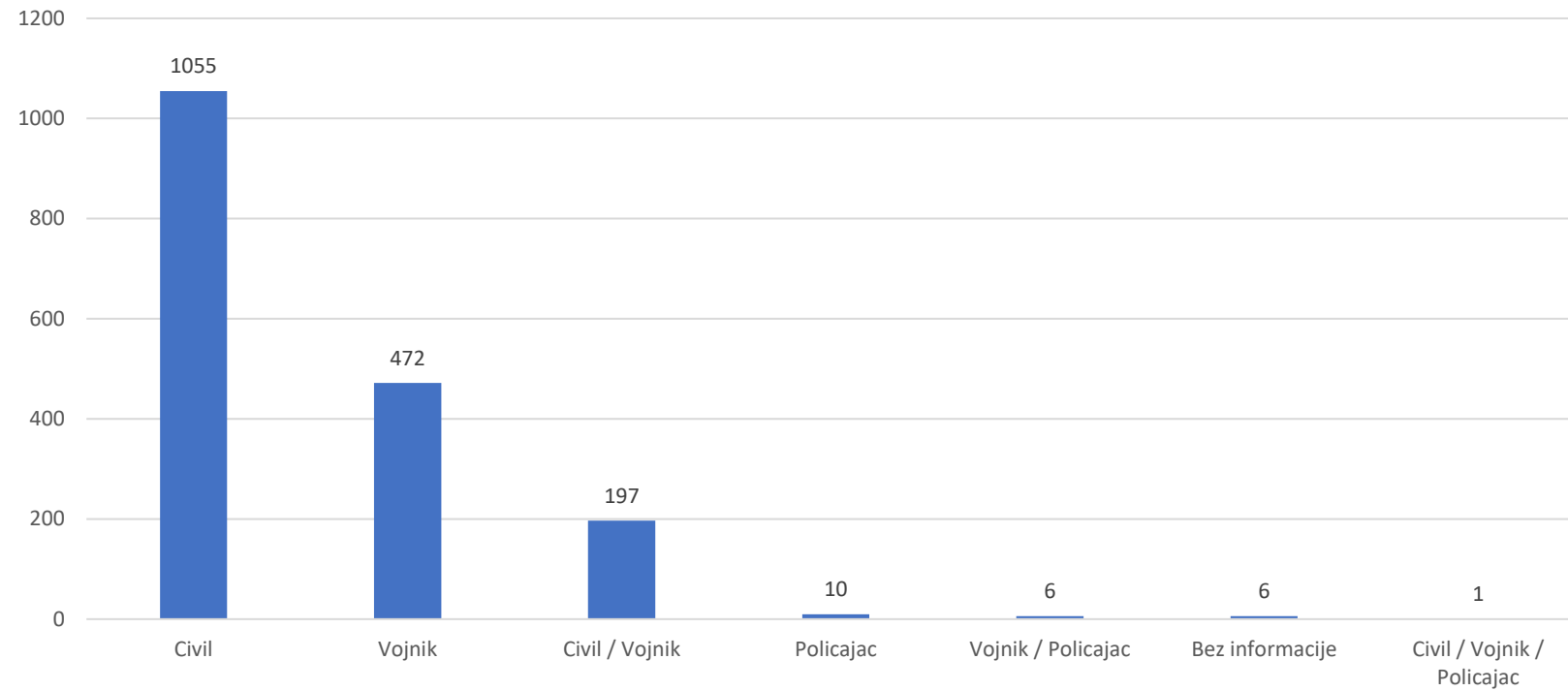
Žrtve prema nacionalnoj pripadnosti

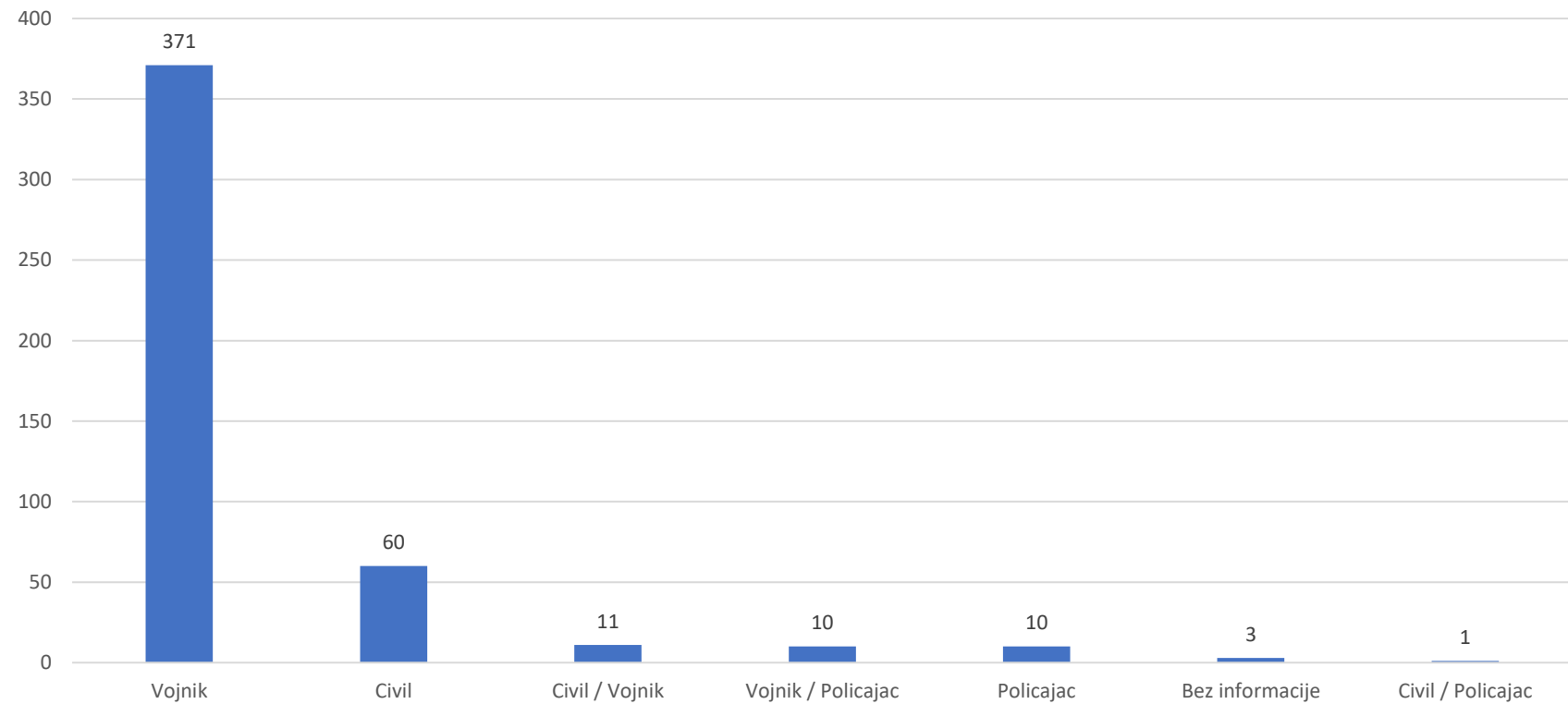
Žrtve prema statusu

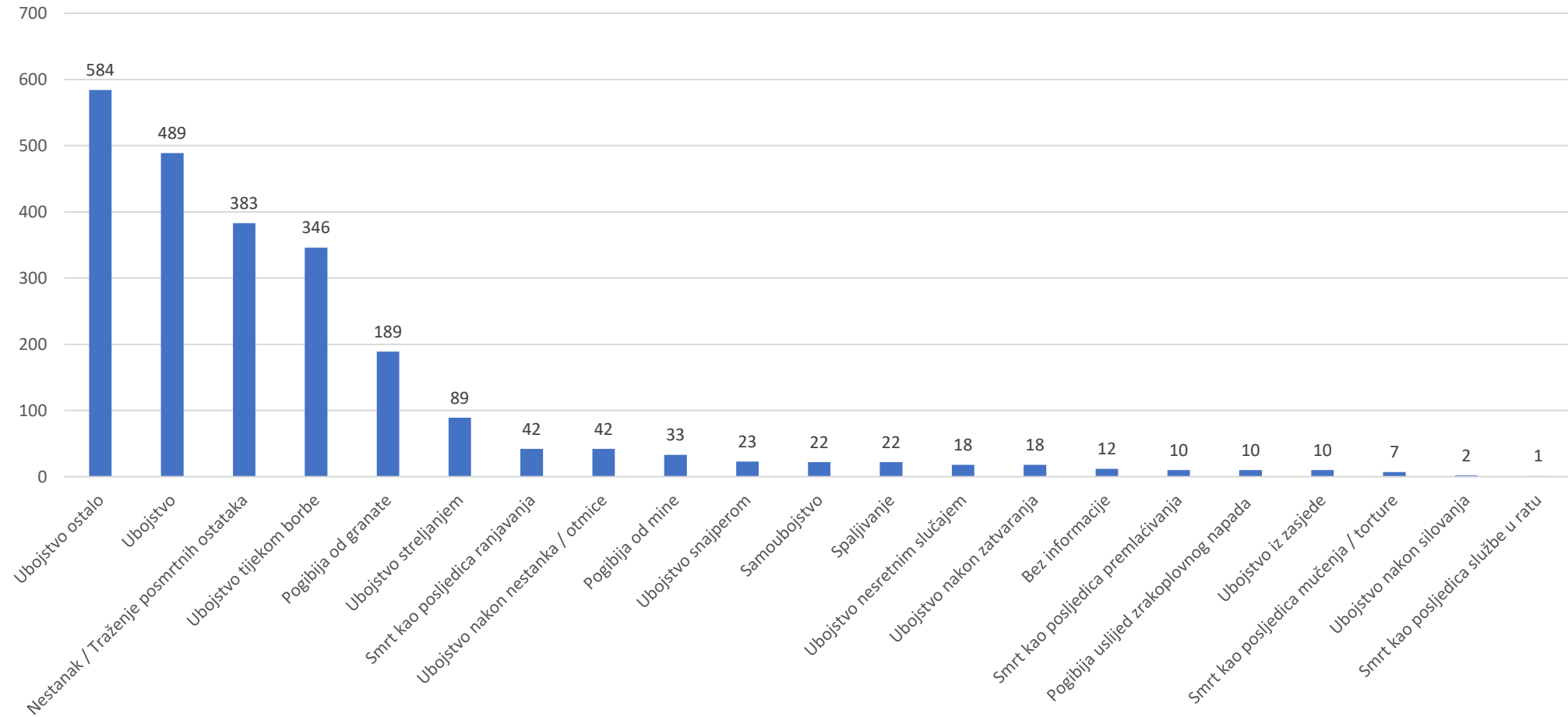
Žrtve srpske nacionalnosti prema statusu

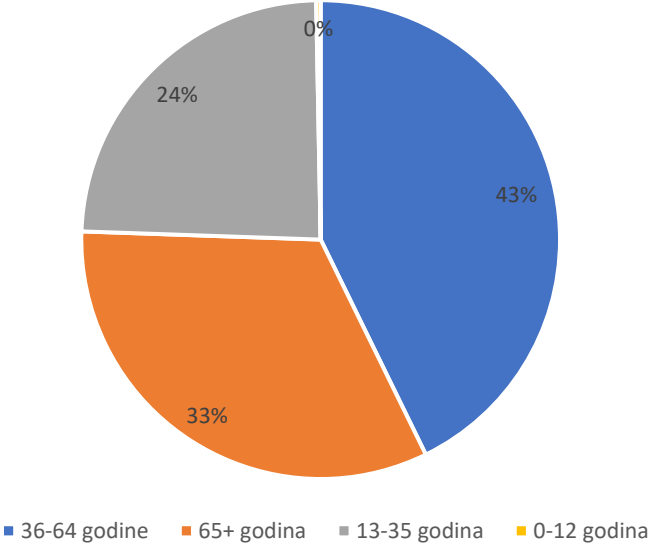
Žrtve hrvatske nacionalnosti prema statusu

Žrtve prema tipu stradanja

Žrtve prema dobi

36-64 godine	995
65+ godina	763
13-35 godina	562
0-12 godina	7